

คู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะ โรงพยาบาลหนองวัวซอ

คณะกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย(ENV)
โรงพยาบาลหนองวัวซอ อำเภอนองวัวซอ
จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

ขยะมูลฝอย เป็นมลพิษและอันตรายก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชนและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจในการจัดการอย่างจริงจัง ทั้งขยะมูลฝอยที่เกิดจากระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ระดับอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อลดปัญหา ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยที่เกิดจากโรงพยาบาลนั้นก็ปัญหาหนึ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีกลวิธีจัดการอย่างมีมาตรฐาน เพราะในโรงพยาบาลนั้นเป็นแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่เป็นอันตรายหลายชนิด โดยเฉพาะขยะติดเชื้อ ซึ่งเป็นขยะที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการให้บริการผู้ป่วย เช่น สำลีเป็อนเลือด ขวดวัคซีน เข็ม ชิ้นส่วนเนื้อเยื่ออวัยวะ งานเลี้ยงเชื้อ เป็นต้น ซึ่งขยะติดเชื้อหากไม่มีการจัดการอย่างถูกต้องจะทำให้เกิดการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อสู่ผู้ปฏิบัติงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข ผู้มารับบริการ และมีผลกระทบต่อชุมชน

คณะกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย(ENV) ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะ ขึ้นเพื่อเป็นการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติในปีที่ผ่านมา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆในโรงพยาบาลหนองวัวซอ รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการ คัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมและการกำจัดขยะมูลฝอย ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน ทำให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้รับบริการ ชุมชน เพื่อมุ่งสู่ความร่วมมือในการกำจัดขยะมูลฝอยในทุกระดับและทุกภาคส่วน รวมถึงเป็นความรับผิดชอบต่อชุมชนลดความเสี่ยงที่ชุมชนจะได้รับผลกระทบจากขยะมูลฝอยของโรงพยาบาล

คณะกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย(ENV) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของโรงพยาบาลหนองวัวซอในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและมีมาตรฐานต่อไป

คณะกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย(ENV)

โรงพยาบาลหนองวัวซอ

มกราคม 2562

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วัตถุประสงค์	1
ขอบเขต	1
คำจำกัดความ	1
การแบ่งขยะมูลฝอยในโรงพยาบาลหนองวัวซอ	3
-ขยะประเภทที่ 1 ขยะทั่วไป	3
-ขยะประเภทที่ 2 ขยะติดเชื้อ	4
-ขยะประเภทที่ 3 ขยะอันตราย	6
-ขยะประเภทที่ 4 ขยะรีไซเคิล	7
เอกสารอ้างอิง	8
รูปภาพ	
แผนภูมิการคัดแยกและการกำจัดขยะมูลฝอยใน โรงพยาบาลหนองวัวซอ	9

1. วัตถุประสงค์

เพื่อดูแล จัดเก็บ และขนย้ายขยะที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาลให้ถูกต้อง ทำให้เกิดความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ และผู้มารับบริการ

2. ขอบเขต

เป็นขั้นตอนของการดูแลจัดเก็บและขนย้ายขยะที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาลหนองบัวขอม เพื่อเก็บพักไว้ที่บริเวณที่พักขยะที่โรงพยาบาลกำหนดสำหรับขยะธรรมดา และขยะทางการแพทย์ทุกชนิด

3. คำจำกัดความ

3.1 ขยะทั่วไป (General waste) หมายถึง ขยะที่เกิดจากหอพัก โรงอาหาร บริเวณสาธารณะและสำนักงานซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับบริการการตรวจวินิจฉัย การดูแลรักษา การให้ภูมิคุ้มกันโรค การศึกษาวิจัย ซึ่งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก เช่น เศษเนื้อ เศษผัก เศษอาหาร น้ำ เครื่องดื่มต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงใบไม้ ใบหญ้า ขยะประเภทนี้เมื่อทิ้งไว้จะเน่าเสีย ย่อยสลายได้ โดยแบ่งเป็นขยะทั่วไปเปียก คือขยะทั่วไปที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ และขยะทั่วไปแห้ง คือขยะทั่วไปที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ

3.2 ขยะติดเชื้อ (Infection waste) หมายถึง ขยะทางการแพทย์ซึ่งมีเหตุอันควรให้สงสัยว่ามีหรืออาจมีเชื้อโรคขยะที่สัมผัสหรือสงสัยว่าได้สัมผัสกับเลือดส่วนประกอบของเลือด (เช่น น้ำเหลือง เม็ดเลือดต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด) สารน้ำจากร่างกาย (เช่น ปัสสาวะ เสมหะ น้ำลาย น้ำเหลืองหนอง) เป็นต้น

3.2.1 ขยะที่เป็นของเหลวหรือสารคัดหลั่ง เช่น เลือด ส่วนประกอบของเลือด ปัสสาวะ อูจจาระ น้ำไขสันหลัง เสมหะ สารคัดหลั่งต่าง ๆ

3.2.2 ขยะที่เป็นอวัยวะหรือชิ้นส่วนของอวัยวะ เช่น ชิ้นเนื้อ เนื้อเยื่อ อวัยวะที่ได้จากการทำหัตถการต่าง ๆ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจศพ ซากสัตว์ทดลอง รวมทั้งวัสดุที่สัมผัสระหว่างการทำหัตถการและการตรวจนั้น ๆ

3.2.3 ขยะของมีคมติดเชื้อที่ใช้แล้ว เช่น เข็ม ส่วนปลายแหลมคมของชุดให้สารน้ำทางหลอดเลือดหรือชุดให้เลือดและผลิตภัณฑ์ของเลือด ใบมีด หลอดแก้ว กระบอกฉีดยาชนิดแก้ว สไลด์ แผ่นกระจกปิดสไลด์ เครื่องมือที่แหลมคมต่าง ๆ ที่ใช้กับผู้ป่วยแล้ว

3.2.4 ขยะจากกระบวนการเก็บและเพาะเชื้อ เช่น เชื้อ อาหารเลี้ยงเชื้อ จานเลี้ยงเชื้อ วัสดุอื่นและเครื่องมือที่ใช้เพาะเชื้อแล้ว

3.2.5 ขยะที่เป็นวัคซีน ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิตและภาชนะบรรจุ เช่น วัคซีนป้องกัน

วันโรค โปลิโอ หัด หัดเยอรมัน คางทูม อีสุกอีใส ไข้รากลัดน้อยชนิดกิน เป็นต้น

3.2.6 ขยะติดเชื้ออื่น ๆ ครอบคลุมถึง

- วัสดุทำจากผ้า เช่น สำลี ผ้าก๊อซ เสื้อคลุม ผ้าต่าง ๆ
- วัสดุทำจากพลาสติก และยาง เช่น ถุงมือใช้ครั้งเดียวทิ้ง ครอบก๊อชิตยา ชนิดพลาสติก ไปเบตพลาสติก ท่อยาง ถุงใส่ปัสสาวะ ภาชนะพลาสติก รองรับสารคัดหลั่ง และเสมหะ ถุงเลือดและผลิตภัณฑ์ของเลือด อุปกรณ์ที่ใช้กับผู้ป่วยล้างไต
- วัสดุทำจากกระดาษ เช่น กระดาษซับเลือด เสื้อคลุมใช้ครั้งเดียวทิ้ง ผ้า ปิดปากและจมูก เป็นต้น

3.3 ขยะอันตราย (Hazardous waste) หมายถึง ขยะทางการแพทย์ที่มีพิษอาจก่อให้เกิดอันตรายกับมนุษย์และสภาพแวดล้อม ต้องการวิธีการทำลายเป็นพิเศษ ได้แก่

- ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ ครอบสปเรย์
- ยา สารเคมีต่าง ๆ ขวดใส่ยาเคมีบำบัด น้ำยาและสารเคมีจากห้องปฏิบัติการและ จากหอผู้ป่วยรวมทั้งยาที่หมดอายุ

3.4 ขยะรีไซเคิล (Recycle waste) เช่น กระดาษ โลหะ แก้ว พลาสติก ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

3.5 อาคารที่พักขยะ หมายถึง สิ่งปลูกสร้างซึ่งโรงพยาบาลจัดสร้างขึ้นเป็นที่เก็บขยะ ระหว่างรอการกำจัดต่อไป

การแบ่งประเภทขยะมูลฝอยในโรงพยาบาลหนองวัวซอ

โรงพยาบาลหนองวัวซอได้กำหนดแบ่งประเภทของขยะในโรงพยาบาลหนองวัวซอออกเป็น

4 ประเภท คือ

1. ขยะทั่วไป

1.1 ขยะแห้ง ถังขยะสีน้ำเงิน,ฟ้า และถังขยะที่ทาง
เทศบาลตำบลหนองวัวซอจัดมาให้

1.2 ขยะเปียก ถังขยะสีเขียว

2. ขยะ ติดเชื้อ ใช้ถังขยะสีแดง

3. ขยะอันตราย ใช้ถังขยะสีเทา

4. ขยะรีไซเคิล ใช้ถังขยะสีเหลือง

ประเภทที่ 1 ขยะทั่วไป

โดยในโรงพยาบาลหนองวัวซอ อาจแบ่งขยะทั่วไปเป็น 2 ชนิด คือ

1. ขยะเปียกหรือขยะสด (Garbage) มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50 จึงติดไฟได้ยากส่วน
ใหญ่ได้แก่ เศษอาหาร เศษเนื้อ เศษผัก และผักผลไม้จากบ้านเรือน ร้านจำหน่ายอาหารและตลาดสด
รวมทั้งซากพืชและสัตว์ที่ยังไม่เน่าเปื่อย (ใช้ถังขยะสีเขียว)

2. ขยะแห้ง (Rubbish) คือ สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อยจึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จำแนกได้
(ใช้สีน้ำเงิน,ฟ้า) คือ

- ขยะที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นพวกที่ติดไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ หล้า ใบไม้ กิ่งไม้แห้ง
- ขยะที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ เศษโลหะ เศษแก้ว และเศษก้อนอิฐ

วิธีการจัดเก็บขยะทั่วไปโรงพยาบาลหนองวัวซอ

1. การจัดเก็บให้เก็บใส่ถุงขยะสีดำ ใส่ประมาณ ¾ ของถุง รัดปากถุงและนำไปใส่ในถังขยะ ทั่วไป
สีเขียว (ขยะเปียก) หรือ สีน้ำเงิน,ฟ้า (ขยะแห้ง) หรือถังขยะที่ทางเทศบาลตำบลหนองวัวซอ จัดเรียงไว้
ให้รอบโรงพยาบาล

2. ในบริเวณหน่วยงานให้ดำเนินการจัดเก็บขยะทั่วไปจากถังขยะในหน่วยงาน อย่างน้อยวันละ
1 ครั้ง

3. ให้นำหน่วยงาน นำขยะทั่วไปจากหน่วยงานไปเก็บรวบรวมที่บริเวณที่พักขยะ ทั่วไป โดยใส่ไว้ใน
ถังขยะที่เตรียมไว้ในห้องพักขยะทั่วไปให้เรียบร้อย โดยแยกใส่ขยะแห้งและขยะเปียกในถังขยะที่
เตรียมไว้ให้ถูกประเภท และใส่ถุงดำลงในถังขยะ และถ้าใส่ขยะแล้วเต็มถึงใบนั้นต้องดำเนินการ ใส่ถุงใบ
ใหม่มัดปิดด้านขวามือให้เรียบร้อย ไม่ให้ใส่ขยะจนล้นถึงจนไม่สามารถปิดฝาถังได้

ประเภทที่ 2 ขยะติดเชื้อ

หมายถึง มูลฝอยที่เกิดจากกระบวนการรักษาพยาบาล การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ และการให้ภูมิคุ้มกัน การทดลองเกี่ยวกับโรคและการชั้นสูตรศพหรือซากสัตว์ การวิจัยเกี่ยวกับเชื้อโรค หรือมีเชื้อโรคปะปน ถ้ามีการสัมผัสจะทำให้เกิดโรค ได้แก่ สำลี ท่อยาง ผ้าพันแผลที่สัมผัสกับเลือดหรือสารน้ำจากร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ รวมทั้งชิ้นส่วนมนุษย์หรือสัตว์ที่เกิดจากการผ่าตัด การตรวจชั้นสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลองการเลี้ยงเชื้อ ของมีคมต่างที่ปนเปื้อน เป็นต้น

กลุ่มเสี่ยงจากมูลฝอยติดเชื้อ

- บุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุข หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องทดลอง
- บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั้งระบบ
- ประชาชน ชุมชนที่อยู่รอบๆ

ตัวอย่างผลกระทบต่อสุขภาพจากมูลฝอยติดเชื้อ

1. โรคติดต่อโดยสารคัดหลั่ง
 - ไวรัสตับอักเสบ
 - เอชไอ
 - วัณโรค
2. โรคติดต่อโดยระบบทางเดินหายใจ
 - ไวรัส
 - แบคทีเรีย
 - เชื้อรา และสปอร์ต่างๆ
3. โรคติดต่อทางระบบทางเดินอาหาร เช่น
 - Clostridium botulinum
 - อหิวาตกโรค

วิธีการในการจัดการขยะติดเชื้อโรงพยาบาลหนองวัวซอ

1. วิธีการเก็บรวบรวมขยะ จากที่รองรับขยะ ติดเชื้อ

การเก็บปฏิบัติโดยให้ใส่ถุงขยะติดเชื้อ สีแดง ที่มีเครื่องหมายที่โรงพยาบาลกำหนด ขั้นตอนการเก็บให้รวบปากถุงแล้วมัดให้แน่นเพื่อไม่ให้ขยะหล่นระหว่างขนส่ง ด้วยเชือกไม่ควรบรรจุขยะเต็มจนเกินไปประมาณ 2/3 ส่วน ใส่ถุงแดงในถังนำส่งขยะติดเชื้อปิดฝาและใช้เส้นทางที่กำหนดในการนำส่ง ในระหว่างการนำส่งขยะต้องระมัดระวังอย่าให้ถุงแตกหรือรั่ว ถ้าจำเป็นต้องมีการบำบัดเบื้องต้นให้ทำการบำบัดก่อน

2. พาหนะ ที่ขนถ่ายขยะติดเชื้อ

พาหนะที่ใช้ขนส่งขยะควรเป็นรถเข็นที่มีขนาดกะทัดรัด เข้าออกจุดต่างได้ง่าย ไม่รั่วซึม ทำความสะอาดง่าย กรณีไม่มีรถเข็นให้ใช้ภาชนะที่ไม่รั่วซึมมีฝาปิดบรรจุลงในถุงขยะติดเชื้อเพื่อนำส่ง โรงพยาบาลหนองวัวซอใช้ถังพลาสติกสีแดงมีฝาปิด วางบนรถเข็นชนิดมีล้อ ที่สามารถวางถังพลาสติกได้พอดี ในการขนส่ง

3. ผู้ปฏิบัติงานขนถ่ายขยะติดเชื้อ

ชุดปฏิบัติงานขนถ่ายขยะติดเชื้อ ประกอบด้วย

ชุดแต่งกาย	- เสื้อแขนยาว
	- กางเกงขายาว
ชุดอุปกรณ์ป้องกัน	- ผ้าพลาสติกกันเปื้อน
	- รองเท้าบูตกันน้ำ
	- ถุงมือยางอย่างหนา
	- ผ้าปิดปากและจมูก

4. เส้นทางความถี่และเวลาในการขนส่งขยะติดเชื้อ

4.1. เส้นทางต้องกำหนดให้แน่นอน

แบ่งออกเป็นเส้นทางดังนี้

4.1.1 ตึกงานผู้ป่วยนอกทุกหน่วยงาน อาคารเรือรัง ให้ใช้ทางลาดระหว่างตึกผู้ป่วยนอกและตึกผู้ป่วยใน ทางออกหมายเลข 6 ผ่านโรงจอดรถเจ้าหน้าที่เพื่อไปยังอาคารอาคารที่พักขยะติดเชื้อ

4.1.2 หน่วยงานผู้ป่วยใน ใช้เส้นทางตึกผู้ป่วยในสู่ทางออกหมายเลข 6 ผ่านโรงรถเจ้าหน้าที่เพื่อไปยังอาคารที่พักขยะติดเชื้อ

4.1.3 หน่วยงานห้องคลอดให้ใช้เส้นทางหน้าตึกคลอด ออกทางออกหมายเลข 5 เพื่อไปยังอาคารอาคารที่พักขยะติดเชื้อ

4.1.4 อาคารทันตกรรม หน่วยจ่ายกลาง ซักฟอก แพทย์แผนไทย ให้ใช้เส้นทางเชื่อมระหว่างตึกผู้ป่วยหลังใหม่ ไปลงทางออกหมายเลข 6 ผ่านโรงจอดรถเจ้าหน้าที่เพื่อไปยังอาคารที่พักขยะติดเชื้อ

4.1.5 งานกายภาพบำบัด ใช้เส้นทางหลังอาคาร ออกไปยังทางออกหมายเลข 7 ออกไปยังถนนรอบโรงพยาบาลเพื่อไปยังโรงพักขยะติดเชื้อ

4.1.6 งานบริการปฐมภูมิและองค์รวม(PCU) ใช้เส้นทางออกไปยังถนนรอบโรงพยาบาลผ่านทางบ้านพักเพื่อไปยังโรงพักขยะติดเชื้อ

เส้นทางนำส่งขยะติดเชื้อ

4.2 ความถี่และช่วงเวลาให้ปฏิบัติดังนี้

ขยะติดเชื้อ ขนถ่าย วันละ 3 ครั้ง ทุกเวรเช้า เหวบ่ายและเวรดึก

- เวรเช้า เวลา 15.30 น.
- เวรบ่าย เวลา 23.00 น.
- เวรดึก เวลา 7.00 น.

ประเภทที่ 3 ขยะอันตราย

ขยะ มูลฝอยอันตราย หมายถึง มูลฝอยที่มีองค์ประกอบทั้งหมด หรือบางส่วนที่อาจทำให้เกิดอันตรายทั้งปริมาณความเข้มข้น คุณสมบัติทางเคมี ตลอดจนคุณสมบัติทางกายภาพของมูลฝอยนั้น เช่น น้ำยา หลอดไฟฟ้า ถ่านไฟฉาย เทอร์โมมิเตอร์แตก ยาหมดอายุ สารเคมีที่ทิ้งแล้ว ภาชนะบรรจุยา รักษาแม่แรง ภาชนะมีแรงดัน เช่นกระป๋องสเปรย์ ยาฆ่าแมลง ของมีคม เป็นต้น

วิธีการจัดเก็บอันตรายโรงพยาบาลหนองวัวซอ

การจัดเก็บให้เก็บใส่ถุงพลาสติก ก่อ่ง แล้วนำไปใส่ถังขยะอันตรายสีเทา ฝาสีแดง หรือใส่ในถังขยะสีเทา ฝาสีแดงโดยตรง โดยถังขยะอันตรายจะตั้งอยู่บริเวณ ข้างอาคารเผาขยะติดเชื้อเดิม หลัง โรงไฟฟ้า วิธีกำจัดโดยนำส่งเผาทำลายที่เทศบาลนครอุดรธานี เดือนละ 1 ครั้ง

ประเภทที่ 4 ขยะ รีไซเคิล

ขยะรีไซเคิล หมายถึงขยะ ของเสีย หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ โดยนำมา แปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต หรือกล่าวได้ว่า ขยะรีไซเคิล คือ เป็นมูลฝอยที่ส่งไปขายที่รายขายของเก่าได้ เช่น กระดาษ โลหะ กระจกพลาสติก สำหรับมูลฝอยบางประเภทจากโรงพยาบาลต้องทำให้ปราศจากเชื้อก่อนนำไปขาย

วิธีการจัดเก็บรีไซเคิล โรงพยาบาลหนองวัวซอ

1. การจัดเก็บให้เก็บใส่ถังขยะสีเหลือง ที่จัดเรียงตามหน่วยงาน
2. ในบริเวณหน่วยงานให้ดำเนินการจัดเก็บขยะรีไซเคิลจากถังขยะในหน่วยงาน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
3. ให้นำหน่วยงานคัดแยกขยะให้เรียบร้อย โดยคัดแยกประเภทของขยะเป็นประเภท แก้ว ประเภทกระดาษ ประเภทพลาสติก ประเภทโลหะ แล้วนำขยะรีไซเคิลจากหน่วยงานไปเก็บรวบรวมที่บริเวณที่พักขยะรีไซเคิล โดยใส่ไว้ในถังขยะที่เตรียมไว้ในห้องพักขยะรีไซเคิลให้ถูกประเภท ส่วนขยะรีไซเคิลจากบ้านพักหรือที่พักของเจ้าหน้าที่สามารถนำมาจำหน่ายได้ที่ ธนาคารขยะรีไซเคิลของโรงพยาบาลหนองวัวซอ โดยสามารถนำมาจำหน่ายได้ในวันอังคาร และวันศุกร์ เวลา 15.30 น. หรือโทรศัพท์ภายในแจ้งที่ฝ่ายสุขาภิบาลและป้องกันโรค หมายเลข 112 ราคาในการรับซื้อเป็นไปตามกลไกตลาด

เอกสารอ้างอิง

- 4.1 เอกสารแนะนำ. กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง : สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร , 2545.
- 4.2 เอกสารแนะนำ. การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล สำหรับสถานบริการสาธารณสุขและอาคารขนาดใหญ่ : สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร , 2545.
- 4.3 เอกสารแนะนำ. คู่มือปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลของอาคารสถานที่และสถานบริการสาธารณสุขของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครของเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานคร : สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร , 2545.
- 4.4 สมหวัง ด่านชัยวิจิตร. ขยะติดเชื้อ การเก็บ ขนส่ง และทำลาย. ชมรมควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลแห่งประเทศไทย : พิมพ์โดยบริษัทเทอร์โม (ประเทศไทย) จำกัด, 2537.

แผนภูมิการคัดแยกและกำจัดขยะมูลฝอยในโรงพยาบาลหนองวัวซอ

